

OZVĚNY

SMIDARSKA

DUBEN

1993
Kč 2'50

6

Vážení spoluobčané !

V posledním vydání OZVĚN SMIDARSKA v listopadu 1992 jsem zhodnotil situaci a výhled objektu sokolovna. Od této doby pokročily stavební úpravy, a tím se přiblížil okamžik zprovoznění alespoň části budovy a zajistil vstup této budovy do podvědomí nejen občanů Smidar, ale i širší veřejnosti.

Jsou dokončeny práce na interiéru restaurace a přilehlého sálu včetně ústředního topení. V současné době se dokončují malířské a natěračské práce. Úklidové práce jsou řízeny tak, aby tato část sokolovny včetně bytové jednotky byla zpřístupněna veřejnosti k datu smidarské pouti, tj. 8. - 9. května 1993.

Obecní úřad provedl v souvislosti s otevřením sokolovny výběrové řízení na místo vedoucího restaurace i s bytem. Tohoto řízení se zúčastnilo celkem 6 uchazečů. Komise provedla pohovory s každým uchazečem a po zvážení rozhodla o přijetí pana Dolečka Bohumila z Potštejna. Toto rozhodnutí bylo schváleno na zasedání zastupitelstva obecního úřadu.

Lze si tedy pouze přát, aby tento výběr byl prvním zdárným krokem opětovného návratu k činnosti této budovy. Proto mi dovolu, abych vás, nejen občany Smidar, ale i sloučených obcí, pozval k návštěvě sokolovny o pouti ve Smidarech, a možná již k 1. květnu.

Jan Šefara
starosta

Statické posouzení Mariánského sloupu ve Smidarech

Pan Šefara - starosta obce Smidary - požádal dne 7.12.1992 o statické posouzení konstrukce a založení Mariánského sloupu na náměstí ve Smidarech.

Zpracovatel posudku provedl téhož dne prohlídku a fotodokumentaci objektu.

Z historie Mariánského sloupu

Tak jako v mnoha dalších městech a obcích na počátku 18.století, jako díky za ochranu před morem, byl ve Smidarech roku 1718 postaven Mariánský sloup se sochami sv.Anny, sv.Josefa, sv.Václava a sv.Ignáce. Na podstavci byl latinsky psaný nápis:

„Milostivě stůj při nás hříšnících, požehnaná Panno Maria. Ke cti blahoslavenné Rodičky, postavena jest tato socha od Smidarských. Anno 1718“.

Václav Šrám v pamětech města Smidar píše, že před sochou P.Marie i před ostatními sochami byly umístěny lucerny a zbožní měšťané XVIII. století ve svých závětech pamatovali na světlo u těchto soch a odkazovali milodary „ do lampy k statui Panny Marie v rynku na máslo“, čímž se tehdy svítilo/Mariánské sloupy v Čechách a na Moravě - A.Šorm, A. Krejča - Praha 1939/.

Na nynější místo bylo sousoší přemístěno roku 1863. Podle zápisu na podstavci bylo sousoší obnoveno v roce 1926.

Popis objektu a poruch na něm pozorovatelných

Sousoší, které je celé z pískovce, sestává ze středního sloupu, na jehož vrcholu je socha Panny Marie, a čtyř pilířků, na kterých jsou sochy světců. Podstavec středního pilíře i patky ostatních čtyř pilířků spočívají na pískovcových stupních, které vytvářejí základovou desku. Hloubka založení není známá.

Pilířky sochy světců jsou poměrně vysoké, štíhlé a tudíž nestabilní. Proto v minulosti došlo k jakémusi zavětrování pomocí ocelových objímek jednotlivých pilířků a středního podstavce sloupu a jejich vzájemného propojení ocelovými pruty.

Na sousoší je možno pozorovat řadu závad a nedostatků, které poškozují jednotlivé jeho části a zároveň vytváří nebezpečí pro okolí, neboť mohou být i příčinou havárie.

Deformace podloží způsobují pohyb a vychylování jednotlivých pískovcových prvků nadzemní části sousoší. Tím také došlo k porušení zkorodovaných ocelových táhel, které měly stabilizovat jednotlivé pilířky.

Střední válcový sloup je v patě prasklý. Pískovec na jednotlivých sochách je značně zkorodovaný, v horních partiích jsou sochy porostlé mechem, který rovněž narušuje pískovec.

Ing. Bohumil Rusek, který vypracoval Statické posouzení Mariánského sloupu ve Smidarech, se domnívá, že sanace celého objektu vyžaduje následující opatření:

- provedení nového základu
- výměnu středního sloupu
- očištění a restauraci jednotlivých soch
- zajištění stability pilířků se sochami světců

Za nejvhodnější postup pokládá rozebrání sousoší, a provedení restaurace jednotlivých dílů v dílně.

K sanaci sousoší, nebo alespoň k jeho rozebrání musí dojít co nejdříve, protože v dnešním stavu může kdykoliv dojít při poměrně malém nárazu ke zřícení sochy a k případnému ohrožení lidí pohybujících se v bezprostřední blízkosti.

Vypracoval:

Ing. Bohumil Rusek

Pozn. Památkový ústav v Pardubicích navrhuje, aby vzhledem k havarijnímu stavu sousoší došlo k rozebrání sloupu některým z navrhovaných restaurátorů do konce roku a mohla tak být vyčerpána část finančních prostředků.

Red.

Dan z nemovitostí

Obecní úřad ve Smidarech upozorňuje občany, že nejpozději do 15.5.1993 musí být podáno přiznání daně z nemovitostí a to přímo na Finanční úřad v Novém Bydžově, kde poplatník obdrží složenku nebo zaplatí v hotovosti.

I MLADÍ SE CHTĚJÍ BAVIT

Kam u nás ve Smidarech za kulturou? Vyplnit si svůj volný čas kinem, zacvičit si nebo se sejít na diskotéce? Často si smidarská mládež klade tyto a podobné otázky a výsledek je stále stejný. Je naplánováno, že, ale náš ročník to asi bohužel nestihne. Museli bychom se sejít a utvořit kolektiv, který by měl snahu něco zorganizovat. Nemáme však pro to nejdůležitější podmínky /finance, prostory apod. A tak nám nezbývá, než se jít pobavit do okolních měst či vesnic. Jak rádi bychom zde měli kulturní dům, abychom mohli pozvat také my své přátele a pochlubit se, kde se můžeme u nás pobavit, ale bohužel každé mládež odtud raději odjede. Bude to tak dál - a nebo nastanou změny, které bychom si velmi přáli?

Nebudu se již dál o tom rozepisovat.

Mám raději činy než slova.

Za smidarskou mládež
Martina Zmátlíková

PhDr. František Vaníček

Tříšť postřehů ze Smidar a okolí

/ Lidé, místa, příběhy /

Všem, kdo mají rádi Smidary

Výjev z činohry „JOSEF KAJETÁN FYL“ od Františka Ferdinanda Šamberka, kterou inscenovali smidarští divadelní amatéři na jevišti v restauraci U ZAJÍČKŮ.

Eleve: Karel Štejnár, Oldřich Šamler, František Vaníček, Slávek Šamler, Bohunka Lorencová, Jiří Jandík.

Karel Štejnár v divadelní hře „JAN VÍRAVA“ od
Františka Adolfa Šuberta, která se hrála roku 1940 v podání
smilovských ochotníků v přírodním prostředí zahrady hotelu
RADNICE ve Smilovce

Vzpomínky z divadelního zákulisí ve Smidarech

/ Věnováno Karlu Štejnarovi /

*Legrace totiž není nikdy dost a já bych si nic víc
nepřála, než aby se všechno v životě dalo řešit s humorem. Já
vím, že to vždycky nejde, ale kdyby to šlo, bylo by to moc
fajn."*

Iva Janžurová

Naším záměrem je vzpomenout na doby, kdy se ve Smidarech hrálo divadlo a pořádaly silvestrovské kabarety před vyprodaným hledištěm. A zároveň chceme poděkovat jednomu z nejčinnějších divadelních ochotníků našeho městečka.

Neobávejte se, neboto to nic oficiálního ani statisticky vyčerpávajícího. Naše vyprávění bude humorné, a přece splňující naše záměry a uspokojující rovněž naše přání alespoň něco málo poznat z tehdejší doby.

Nenašli bychom divadelní představení nebo silvestrovský estrádní program v interpretaci smidarských divadelních amatérů až do poloviny 60.let /kdy tato skvělá a nezapomenutelná společenská činnost v našem městě pohnula/, kde by diváci v sokolovně či v hostinci U MRÁKOTŮ /SAMPLERŮ/ neviděli mezi herci Karla Štejnara.

Bezpočet je historek z divadelního světa. Většinou se vyprávějí jen ty veselé. Z prostředí divadelních ochotníků ve Smidarech si povíme dvě historky, mezi jejichž protagonisty patřil Karel Štejnár. Jedna je ze silvestrovského kabaretu, druhá je z vážnější divadelní hry, ale obě byly komické.

Napřed je nutné, abychom si pohovořili o oslavných silvestrovských večerech ve Smidarech, u jejichž zrodu stáli již za první republiky herci místního studentského spolku.

Na tuto tradici navázala doba poválečná a rozvinula ji do úctyhodné šíře i hloubky. Smidarské silvestrovské večery byly, a nebojme se to říci, pravděpodobně ojedinělými i v celostátním kontextu, protože tenkrát nebyla ještě televize.

Psal se rok 1946. Od té doby se konal vždy 31.prosince ve smidarské sokolovně pestrý silvestrovský pořad, který trval čtýřicet hodin. Začal ve 20 hodin a ve 24 hodin byl zakončen půlnočním výstupem. Diváci během programu neseseděli v lavicích, ale u stolů, kde byli obsluhováni restauračním personálem. Teprve po příchodu Novému roku a po následující epidemii hromadného líbání byl sál vyklizen a začalo se tancovat až do ranního kurování.

Sokolovna praskala ve švech, bylo vždy vyprodáno do posledního místečka, návštěvníci obsadili přizemí v sále, přisálí, balkon, stoly byly i na jevišti vedle orchestru, i v tělocvičně, kde byl bar. Parket byl tak přeplněn, že se zdálo, že tancující páry vůbec nepostupují. Spousta zájemců brala sokolovnu útokem, ale když se nedostali dovnitř, odcházeli do druhého centra zábavy a tance ve Smidarech v hostinci „U MRÁKOTŮ“ nebo táhli po silnicích do Chotělic, Cerveněvsí, Lhoty, Křičova, Loučné Hory, ti nezmaři ještě dál, do Skřivan a Sloupna.

Tyto „SILVESTRE“ se konaly pravidelně každý rok a trvaly pravděpodobně až do počátků šedesátých let /zápisy chybějí, paměť selhává/. Později byly ještě dva pokusy oživit tuto tradici na počátku sedmdesátých let, ale to už se to generačně i situačně všechno změnilo a zpřeházelo. To už byl konec. Pak nastalo kulturní a společenské přítmí, které v podstatě trvá až do dnešních dnů. /Kořeněné ovšem občasnými televizními odvazy/.

Vzpomínám si na jeden výstup na jednom z oněch legendárních silvestrovských kabaretů, které bývaly sestavovány z rozmanitých šánrů, písňových, hudebních, recitačních, tanečních, z hraných skečů, gagů a anekdot.

Na jevišti se objevil kouzelník - hypnotizér. Měl na sobě černý frak, na hlavě cylindr, kolem krku oslnivě bílou šálu a v ruce hůlku. Uvedl se jako čaroděj známý po celém světě. Jeho vrcholným číslem je vznášení osoby ve vzduchu. Nepřivedl si svoje médium, aby nebyl nařčen z podvodu, ale vyzval publikum, aby vyslalo ze svých řad vlastního zástupce. Po chvíli dohadování a ruchu se přihlásil pán, který byl na jevišti položen na jakési provizorní lože. Dva kouzelníkoví fámulusové ho přikryli tmavým přehozem na jedné straně mu byla vidět hlava, na opačné straně mu vykukovaly nohy v botách.

Až do této chvíle, i když světla pozvolna pohasínala, byly všechny přípravné úkony doprovázeny v hledišti smíchem a hovorem. Všichni čtyři aktéři této seance byli totiž známí jako šprýmaři a veselé kopy, od nichž se čekala spíš nějaká bouda.

Pána z publika představoval Karel Štejnár, kouzelníka František Vaníček, jeden pomocník byl hostinský Doležal a druhý pan Archelaus, výborný smidarský herec ze starší generace.

Ale od chvíle, kdy začaly barevné reflektory křížovat potměšilé jeviště a kouzelník hypnotizovat svou oběť, hluk a smích v sále pomalu utichaly. Když bylo médium uspano a nepatrně se začalo pohybovat z lážka směrem vzhůru, sokolovna ztichla. Produkce pokračovala za absolutního ticha, v kterém bylo možno téměř slyšet i tikot hodinek. Zhypnotizovaná oběť se vznášela už asi metr a půl nad zemí, její tělo se jemně chvělo v transu pod přehozem.

Kouzelník se postavil na okraj rampy, bombasticky se vychloubal svými úspěchy, které sklízel v Los Angeles, v Buenos Aires, v Římě, Paříži - a najednou to naprosté ticho přerвала rána jako z děla, a pak salvy smíchu, které neustávaly a otřásaly sokolovnou v základech.

Totíž: Oba fámulusové, pán Doležal a Archelaus, když odcházeli ze scény, jako by náhodou a neúmyslně strhli černý závěs ze vznášejícího se média. Překvapení diváků bylo nečekané a nepopsatelné. Obraz, který se naskytl, jím na vteřinku vyrazil dech a pak následovaly bouře smíchu.

Na jevišti byla vlastně jedna židle, na které polosedě pololeže s hlavou v záklonu bylo „médium“ a drželo v rukách dopředu natažených jakési dřevěné chůdy, na jejichž koncích byly přibity boty. To vše bylo při seanci napůl přikryto černým hávem a celá scéna byla v pološeru, žíhaná tlumenými světly.

Nutno zdůraznit, že od Karla Štejnara to byl nejen vynikající výkon herecký, ale i fyzický, sportovní. Vydržet dobu celého výstupu v napůl skrčené, napůl ležící pozici se zvrácenou hlavou, s nohama pod židlí, zasunutýma a s rukama nataže-

nýma, drže přitom dva klacky s připevněnými botami - to by stěží dokázal jiný člen smidarského spolku ochotníků.

Právem bouřlivý, dlouhotrvající potlesk a smích odměňující aktéry této scénky, patřil především „médiu“ v interpretaci Karla Štejnara.

Druhý „štejnarovský“ příběh je sice z vážné divadelní hry, ale jeho vyznění je opět komické. Hra se jmenovala „JOSEF KAJETÁN TYL“ a byla inscenována herci smidarského spolku ochotníků na jevišti v hostinci U MRÁKOTŮ.

Před hlavním představením byla hra uvedena jako předpremiéra pro žáky smidarské školy.

Jedna z vrcholných scén znázorňuje J.K.Tyla, který v silném citovém afektu postupuje dopředu na rampu, zvedá ruce, rozprahuje se, dívá se do dálky, chvěje se v agonii, hlas mu zkomírá.

Josefa Kajetána Tyla hrál Oldřich Samler, jedna z nejvýraznějších hereckých a režisérských osobností, které ve Smidarech kdy působily, oba Tylovy herecké přátele představovali Karel Štejnár a František Vaníček.

Náhle se vypjatá dramatická scéna změnila ve frašku, hlavně pro herce.

V první řadě seděla holčička, která se zabrala do otřesné, nervy drásající scény, poulila očička, zcela ten okamžik prožívala. Když se J.K.Tyl dostal až na samý okraj jeviště, povyskočila a vykřikla: „ D r ž t e h o ó ! D y k s p a d n e é ! ! “

A oba spoluherci, Karel Štejnár a Franta Vaníček, bleskurychle přiskočili a zachytili Tyla - Samlera, jenž pokračoval ve vzrušené agonii. Přitom pošeptmo si mumlali pobavené komentáře k zoufalé výzvě vystrašené malé divačky.

Karel Štejnár měl vrozenou hereckou vlohu, porozumění pro humor i schopnost jej jevištně vyjádřit. Připočteme-li k tomu jeho vyvinutý smysl pro přátelské a slušné vystupování v okruhu svých známých a kamarádů a přirozenou inteligenci a odpovědnost, nemůžeme se divit tomu, že byl jedním z nejspolehlivějších členů spolku divadelních ochotníků ve Smidarech, kam kromě jiných patřili František Šimek, František Zejdl, Oldřich Archelaus, Karel Janda, František Machek, Stanislav Sova, Karel Kyral, František Šimon, Jindřich Čížek, Oldřich Samler, Cyril Blažek, Václav Kubánek, Bohumil Dubský, Eman Dobrovský, František Vaníček, Jiří Jandík, Ivan Deyl, Josef Kočr, Karel Kafka, Láda Tichý, Karel Přibyl, Jiří Žilka, František Němec, Míla Volejník; Hana Pechová, Milena Špalková, Jarmila Sovová - Dubská, Eva Stránská, Bohuna Lorencová, Jana Pechová, Maruša Vaníčková, Lída Babáková, Hana Němcová, Eva Jandová, Jana Škácová, Staša Špalková, Katka Stádníková, Marie Janouchová, Otylie Hubschová, Slávek Samler, Václav Kynčl aj.

/ Enumerace jmen smidarských amatérských umělců (herců, režisérů, zpěváků, hudebníků, výtvarníků, maskérů apod.), která bude v některé z dalších kapitol ještě rozšířena, je uvedena nejen pro čtenáře, ale i pro eventuálního kronikáře/.

P.S. Pozdě, ale přece. Po mnoha letech Vám, pana Štejnare, děkujeme. Snažíme se napravovat chyby minulosti.

Díky, Karle. Díky za Tvé bývalé spoluherce a za diváky. Škoda, přechoda, že už se to nemůže vrátit.

Z PŘEKLADŮ

FRANTIŠKA VANÍČKA

KRÁMEK CHUDÝCH

William Saroyan

Jednou v létě jsem pracoval dva měsíce v obchodě s koloniálním zbožím. Byl jsem na nohou od čtyř odpoledne až do půlnoci, ale po osmi hodinách nebývalo už s kým si pohovořit, a pak už jsem se jen díval z okna nebo jsem chodil po obchodě a urovnával zboží. Byl to malý krámeček v předměstské ulici Grove Street. Lidé, kteří přicházeli do obchodu, byli zajímaví a velmi chudí.

Nepočítám-li malé děti, pouze dva nebo tři z nich neukradli. Téměř všichni ostatní zákazníci nakradli více zboží, než nakoupili. Bylo to prostě proto, že potřebovali něco koupit, ale neměli dost peněz na zaplacení. Kdykoliv jsem se k nim otočil zády, strčili do kapsy balíček žvýkaček, bonkoláček nebo konzervu rajské polévky. Všechno jsem věděl, ale dělal jsem jakoby nic. Byli to dobří lidé, ale chudí.

Jednoho srpnového dne se nějaká paní pokoušela ukrýt pod blůzou meloun. Byl to pro mne jeden z nejsmutnějších zážitků. Ženě bylo kolem padesátky. Bylo zřejmé, že měla pod blůzou mnohem víc, než jí patřilo, věděl jsem, že to musel být meloun. Ten večer si nic nekoupila. Myslím, že neměla u sebe ani vindru. Pobyla v obchodě asi pět minut, vyptávala se na ceny různých druhů zboží a ochutnávala merunky, broskve a fíky. Říkal jsem jí, že tucet fíků je za deset centů a že jsou velmi dobré, ona na to, že vypadají pěkně, jen jestli jsou opravdu dobré. Pak jsem ji vyhlídl, aby jeden ochutnala. Chvilku váhala, potom vzala z koše ten největší, očistila ho a s gustem ho třemi sousty slupla. Byla to dáma za každé situace a s trochou peněz, které by se hodily k jejímu šarmu, by udělala v koloniálním obchodě dojem. Pomyslel jsem si, že způsob, jakým odnášela meloun, aniž ztratila důstojnost, byl obdivuhodný.

Jeden z mála lidí, kteří přicházeli do obchodu a nikdy nic neukradli, byl malý Španěl jménem Casal. Byl to člověk s velkou hlavou a smutným obličejem, kterého si každý hned překvapeně všimne. Chodíval do obchodu skoro každý večer o desáté a zdržel se asi půl hodiny, aby si popovídal. Mluvil potichu a rozvážně. Není-li člověk větší než jedenáctiletý hoch a váží-li asi čtyřicet šest kilo, není tak lehké zachovat si důstojnost.

Vždycky jsem si Casala velmi vážil. Dělal dojem, jako by nic neznal. Myslím, že nečetl noviny deset let. Nikdy ho nic nenapadlo a nikdy si na nic nestěžoval. Byl to jen malý linkatý mužíček, kterému se podařilo zůstat na živu čtyřicet osm let. Poznenáhlu jsem poznal, proč byl tak důstojný a proč

si nepotřeboval na nic stěžovat.

Bylo to proto, že byl otcem. Měl šestnáctiletého syna. Chlapec byl metr osmdesát tři vysoký a velmi hezký. Byl to opravdu Casalův syn; o tom nebylo pochyb. Měl otcovu hlavu. Casal byl na něj velmi hrdý. To mu dodávalo sílu k životu. Jednoho večera řekl: Znáte mého chlapce? Je to hezký hoch. Veliký a dobrý. Představte si, když se vracím každou noc z práce domů, můj chlapec říká, tati, sedni si mi na ramena. A když se na něj posadím, nosí mě po celém domě. Pak zasedne-me k jídlu.

Co s tím naděláte? Malý tatík a velký syn, kluk, co no-sí tátu po domě na ramenou. Myslím, že na tom něco je.

Jednou večer Casal řekl, povím vám, proč je můj chlapec tak hodný. Zemřela mu matka, když se narodil. Nikdy mámu ne-poznal. Byl vždycky sám. I jako malé dítě. Chodíval jsem do-mů o polední přestávce, abych se na něj podíval. Někdy bulil. Jindy přestal brečet a jen na mě čekal. Odnaučil se plakat už jako malé dítě. Líbí se vám?

Myslím, že je to hodný chlapec, řekl jsem.

To teda je, pravil Casal. A víte, že chce, abych nechal práce? Že teď bude pracovat za mně. Říká, že jsem se už nadě-lal dost. Vyzná se ve strojích. Může dostat hned práci jako mechanik v opravářské dílně. A víte, co já na to? Řekl jsem mu - ne. Řekl jsem mu, Joe, ty půjdeš na vysokou. Má na to hlavu, dovede se ke všemu postavit. Je to hodný chlapec. Pošlu ho studovat. Zaslouží si to. Rád se na něj dívá.

Jasně, řekl jsem.

Casal byl jedním z těch dobrých lidí, kteří přicházeli do obchodu, kde jsem pracoval.

Jinou návštěvnicí byla malá, asi dvanáctiletá zrzka. Jmenovala se Maggie. Byla velmi statná, jak některé děti chu-dých bývají, a smála se tím nejnádhernejším smíchem na světě.

Přicházela do obchodu a z čista jasně propukla v smích, bez příčiny, jen tak, pro nic za nic. Mně se to vždycky lí-bilo, ale nikdy jsem to nedal najevo. Smála se čím dál víc.

Tak co, říkával jsem. Co si přeješ?

Vždyť víte, odpovídala.

Smála se.

Bochník chleba?

Chleba? uculovala se.

Dobrá, co si teda dáš?

Pohlédla na mne koutkem oka.

Co máte?

S takovým tvorem jsem nemohl nic jiného dělat, hodil jsem jí vždycky broskev, kterou čapla a s chutí ji baštila. Měla přitom vztyčený malíček, zřejmě se předváděla.

Říkají, že vypadám jako Marilyn Monroe.

Jsou to lháři.

Vypadám, stála na svém. Vy víte, že jo. Líbí se vám?

Je fajn, odpověděl jsem.

Jako bych jí fakt z oka vypadla, opakovala.

Bylo jí dvanáct let.

Takovýchhle holčin je v naší zemi mnoho a nemá význam si nad tím lámat hlavu. Všem se zdají sny o tom, že udělají štěstí v Hollywoodu.

A chodil ke mně malý klučák, který neměl nikdy ani pětník, ale vždycky se přišel aspoň pokoukat. Byly mu asi čtyři roky. Nazýval jsem ho Callaghan. Byl fantastický. Vydržel se hodinu dívat na laciné cukroví a nikdy nepromluvil ani slovo, snad kromě těch, která si říkal v duchu sám sobě. Lidé o něho klopytali, ale on se nehnul z místa a oči měl jako přilepené na cukroví.

Jednoho večera ho paní, která ukradla meloun, pohladila po hlavě.

Váš synek, zeptala se.

Ano, odpověděl jsem.

Roztomilý klouček, řekla. Je vám podobný. Kolik stojí dneska fíky?

Tucet za deset centů, řekl jsem.

Jsou opravdu dobré?

Ano, jsou. Před pěti minutami jsem jeden snědl. Prosím, ochutnejte.

Ochutnala jeden fík, pak ještě broskev a meruňku.

Také ten večer si nic nekoupila. Pobyla deset minut a vím, že mě chtěla požádat, jestli bych jí mohl půjčit do zítřka 25 centů, ale nesebrala odvahy. Konečně řekla, jsme šťastní, že žijeme v Kalifornii, vidíte.

Nikdy jsem nebyl za hranicemi státu, řekl jsem. Nikdy jsem neopustil tohle město. Je to jinde jiné?

Strášené, odpověděla. Jsou místa, kde můžete v létě sotva dýchat. Chicago. A podívejte se, jak nádherně je tady.

Stála v otevřených dveřích a mávala mírně rukou k obloze.

Vzduch je tady tak čistý, řekla.

Když byla pryč, zavolał jsem Callaghana. Přišel hned.

Chtěl bys tyčinku sladkého dřeva?

mlčel.

Ovšem, že chtěl, ale nepřiznal to.

Pojď sem a vezmi si, co se ti líbí, řekl jsem.

Přešel za vitrinu s cukrovím, ale nenatáhl ruku, aby si něco vzal.

Vezmi si, ci chceš, vybídl jsem ho.

Podíval se na mne trochu nejistě.

Jasně, řekl jsem. Můžeš si vzít, co chceš.

Nemohl tomu uvěřit, byl z toho vyplašený.

Ne tak, řekl jsem.

Natáhl ruku a vzal si tyčinku sladkého pendreku.

Vezmi si ještě něco jiného.

Položil pendrek zpátky a sáhl po marcipánovém psíku.

Ale ne, řekl jsem. Nech si to sladké dřevo taky.

Vzal si tedy čtyři různé druhy laciných cukrátek, ale musel jsem ho k tomu hodně povzbuzovat.

Jo, vidíš, Callaghane, řekl jsem. Teď jdi pěkně domů a sněz si to. Ne tak, vezmi si to.

Stále ještě udivený odcházel.

Když se druhý den vrátil, řekl potichoučku, nejlepší bašta je pendrek.

Fajn, řekl jsem. Tak to tedy jeden ochutnám taky já.

Dal jsem jeden pendrek jemu a jeden jsem si vzal sám a společně jsme mlsali.

Moc se mi líbilo v tom krámku, kde jsem pracoval, protože jsem to dělal pro ty milé, komické, tragické obyčejné lidičky, kteří u mně kupovali něco k snědku a na zub nebo přicházeli jen tak na kousek řeči.

Ilustrace: Radka Krahulcová

**PŘEKLADATEL SE ZAMÝŠLÍ NAD
AUTOROVOU FILOZOFIÍ**

William Saroyan už bohužel nežije. Zemřel na jaře v roce 1981. A to byla škoda, veliká ztráta pro celý svět.

Byl to jeden z nejslavnějších amerických spisovatelů, životně velmi moudrý pán, který pomáhal svým psaním lidem opravdově žít. Posuďte sami: "... naučte se zhluboka dýchat, vskutku vychutnávat potravu, když jíte, a vskutku spát, když spíte. Dejte si co nejvíc práce s tím, a byste doopravdy ze všech sil žili, smějte se jako dábli, když se smějete, a rozhněvte-li se, hněvejte se dobře. Dejte si práci být živi. Tak jako tak dost brzy zemřete."

I člověk dneška by si měl mnohé ze Saroyanových rad vzít k srdci, co říkáte? Vždyť my stále něco odkládáme, nyslíme na něco jiného než na to, co právě děláme, pospícháme celí určení, plní starostí a stresů, radostí známe jen poskrovnu, bojíme se oddat se cele okamžiku, myslíme pořád na nějaká zadní kolečka, jsme opatrní a alibističtí, i smát se z celého srdce jsme pomalu zapomněli. Nežijeme plným životem, a přece by k tomu stačilo málo. Jako kdybychom si ani neuvědomovali, že čas je ve svém tempu neúplatně rychlý a nemilosrdný.

William Saroyan zaujímá ve světovém písemnictví zvláštní postavení. Celé jeho dílo má totiž jenom jeden námět: hledání dobra ve světě lidí. "Vždy a všude hledejte dobro, a když ho najdete, vynesete ho ze skrýše, aby bylo svobodné a bez hanby."

Zanechal po sobě mnoho skvělých knížek. Jednu z nich však čtenáři na celém světě milují nade vše. Byli byste ochuzeni o silný citový a umělecký zážitek, kdybyste se ve svém životě s touhle knížkou minuli. Radím vám dobře, jděte do knihovny nebo si kupte, vypůjčte si od přítele, ukradněte svému nepříteli, co já vím, sežente si někde tuhle překrásnou knížku od pana Saroyana. Uvidíte, až ji přečtete, že vám bude líp, přijdete na to, že na světě jsou i dobří lidé, navzdory všem lumpům, mezi kterými musíme dnes žít.

Tak nezapomeňte! Aha! To nejdůležitější bych zapomněl já. Ta knížka se jmenuje LIDSKÁ KOMEDIE a napsal ji pan William Saroyan.

L o v u z d a r ! A p ě k n é p o č t e n í !

P.S. Jestliže jste přečetli v našem časopisu Saroyanovu povídku KRÁMEK CHUDÝCH pozorně, nemohli jste si nevšimnout autorovy vřelé lásky k prostým lidem, jeho úsměvného čistého srdce, která hledá ve všech lidech, především v malých dětech.

Tuto povídku jsem přeložil z anglického originálu "A NUMBER OF THE POOR" v roce 1962. Překlad byl uveřejněn v témže roce v tehdy populárním magazínu "CO VÁS ZAJÍMÁ" s ilustracemi akademického malíře Bohumila Lonka a v denním tisku /Lidová demokracie/.

Historické okénko

7

TVRZ VE SMIDARECH

Tvrz Smidarská stávala v místech, kde jest nynější zámek, a zaujímal celá prostranství mezi mlýnem „Podhradním“, dvorem, farou a Cidlinou. Byla dílem z kamene, dílem ze dřeva vystavena a ačkoliv v nížině položena, dala se, jsouc valy a příkopy, jež vodou z Cidliny snadno naplniti se mohly, dobře hájiti. Valy a příkopy bylo dobře ještě znáti na počátku století devatenáctého.

Při velkém ohni r. 1825 vyhořel též zámek na místě původní tvrze postavený a při stavbě nynějšího zámku a úředního domu byly valy se zemí srovnány.

S které strany Žižka od Mlázovic k Smidarům přitáhl, nedá se ovšem určit. Stalo se tak nejspíše přes Ostroměř, Ohnišťany a Loučnou Horu, při čemž i sousední tvrze v Loučné Hoře, Mstihněvi a snad i v Meziříčí zničeny byly.

Že dobytím tvrze i ves Smidary spustošena a spálena byla, jest zjevno.

TVRZE A VSI V OKOLÍ SMIDAR

Poohlédněme se po nejbližším okolí Smidar, kde v době předhusitské byly tvrze a vsi, z nichž některé více nestávají.

ČERVENĚVES

Malé půlhodiny jihovýchodně od Smidar po pravém břehu Cidliny rozkládá se ves Č e r v e n ě v e s, též Č e r v e - ň o v e s, Č e r v e n á v e s. Býval tu dvůr poplužní. V pátek po nanebevstoupení Páně r. 1366 Marč a Budík z Červeněvsi prodali dědictví po nebožtíku Matěji, synu bratra Petra, plným právem Janovi z Humburk. Mikuláš řečený Trdlo, přísežný města Nového Bydžova, a bratr jeho Pavel z Červeněvsi vešli ve spolek s veškerým zbožím svým v pátek po sv. Lambertu r. 1405, a sice Mikuláš s dvěma lány rolí, dvorem na předměstí bydžovském a se vším jiným statkem movitým i nemovitým, na kterémžto zboží manželce své Anežce a matce Svatě 60 kop grošů daroval; Pavel pak se vším zbožím, které má v Červeněvsi a jinde, neb kdy míti bude.

STIHNOV

Čtvrt hodiny východně od Červeněvsi jest dvůr velko - statku skřivanského zvaný S t i h n o v . V dobách předhusitských byla tu tvrz s dvorem poplužním a vsí, po svém zakladateli Mstihněvovi zvaná Mstihněv. Sídlo vladycké připomíná se tu r. 1370. Na počátku věku 15. náležela část zboží mstihněvského ke Smidarům. Druhou část drželi Buzek a Čeněk ze Sloupna a ze Mstihněvě, kteří se tu r. 1414 připomínají. Žižka, spáliv tvrz a ves Smidary, dobyl též tvrze mstihněvské a ves vypálil, neb r. 1443 připomínají tvrz a dvory ve Mstihněvi pustými. Blíže u dvoru na jeho jihozápadní straně spatřují se až dosud dvě malé vyvýšeniny, které bývaly kdysi as vyšší a časem buď byly částečně rozvezeny, aneb země s nich do luk se svezla. Větší pahrbek je blíže ke dvoru a na něm stával dvůr; v malé vzdálenosti od tohoto jest pahrbek menší, na němž stávala tvrz.

Pokračování příště.

Podle knihy Václava Šráma PAMĚTI MĚSTEČKA SMIDAR NAD

CIDLINOU uvádí JAROSLAVA BRIXOVÁ

Z historie smidarského

ledního hokeje

Hokej se ve Smidarech hrával již ve 40. letech na kluzištích na „dělňišťatech“, na „podhradě“, později na sokolském stadiónu.

První hokejovou generaci tvořili hráči:

Josef Novotný st., Mirda Doležal, Cyril Blažek, Josef Machek, Karel Dušek, Karel Volanský, Karel Štejnár, Jan Bucek, Láďa Bouček, Mirek Tauchman.

Kádr smidarského hokejového klubu se stále rozrůstal o další mladší hráče: Ivan Deyl, Karel Zechovský, František Vaníček, Zdeněk Stoklasa, Láďa Kavan, Luděk Kykal, Zdeněk Tyrychtr, bří Šefarové, Milan a Jan, Karel Lošan, František Liška, Karel Kafka, Láďa Tichý, Josef Novotný ml., Josef Rajch, Zdeněk Zechovský, Jaroslav Šindler, Tonda Drlý, Jiří Chvojka, Petr Nosek, Ota Vojtěch, Zejdl, Kvapil, Kaska, Šenkaj.

V r. 1950 dorostenci, které cvičil Miroslav Tauchman, začali organizovat brigády na terénní úpravy nádvoří sokolovny. Vyrobili mantinely z posad stanů, které dříve vlastnila organizace Junák. První mantinely byly pouze 20 cm vysoké, později byly zvýšené. K výrobě ledu byla navážena voda v cisternách a nebo byla používána hasičská stříkačka. Při stříkání hasičskou stříkačkou voda ve větší vrstvě zmrzla a tvořila skořapinu. Toto zhotovování ledu si vyžádalo značnou práci a v ní velikou úlohu sehrál sokolník pan Josef Šefara a jeho synové Milan a Jan.

Výzbroj si zajišťoval každý hráč sám, později podle finančních možností Sokol.

Hokejisty velmi dobře trénoval Josef Novotný. Hokejky vyráběl místní kolář Alois Tichý.

Organizátory hokeje byli: Fr. Machek, Václav Kubánek, Boh. Machek a Fr. Trejbal. Pomáhala i široká veřejnost, tehdy bývalí soukromníci, zemědělci i drobní obchodníci.

Smidarská veřejnost v těchto letech hokejem žila.

Večer, když se rozsvítila světla nad ledovou plochou, nikdo nedbal zimy a všichni chodili fandit našemu hokeji. Smidary se otřásaly řevem fanoušků. Všechno i fandovství probíhalo v mezích norem, nikdy nevybočilo z mezí slušnosti.

Byly zde organizovány i „mezinárodní turnaje“ s komickou tematikou. Tak se stalo, že na kluzišti byli černoši a přijela k nám i Sonja Henie, kterou představoval dnes již zemřelý Jiří Žilka.

Sláva smidarského hokeje zachvátila nejen Smidaráky, ale i okolní obce. Proto místní zápasy měly velikou návěštěvnost. Občané jezdili i na zápasy konané mimo obec. Vždy byly plně obsazené dva autobusy.

Byl vychováván i dorost, který si vedl úspěšně. V r. 1971 žáci získali první místo v žákovském turnaji v Třebechovicích pod Orebem.

Oddíl kopané hrál okresní přebor bývalého okresu Nový Bydžov a udržoval dobré styky se Soklem v Kopidlně a Láznemi Bělohrad.

V sedmdesátých letech počasí hokeji nesloužilo a hráčský kádr byl nedostačující. Tak nastala krize místního hokeje. V roce 1974 - 1975 byl vybudován umělý zimní stadión v Novém Bydžově, kam naši hokejisté jezdili trénovat. Finanční nákla -

dy na hokej se staly neúnosné, a tak tento sport u nás zanikl. Oficiálně v roce 1981. Dá se však říci, že zanikl již mnoho let před tímto datem, protože kluziště ve Smidarech nikdo nebudoval, a proto hokejové zápasy se zde nekonaly.

SONJA HENIE a její doprovod a ctitelé

První řada /zleva dole/: Karel Štejnár, Boh. Pilař, ? , Jiří Žilka

Druhá řada /uprostřed/ : Karel Tyrychtr, Jar. Matys, V. Drlý, Emil Richter, Ant. Drlý, Krch, Cyril Blažek, /pod nimi s černým obličejem Jos. Šulc/.

Třetí řada: Pulec, Jar. Pejřimovský, ? , Jos. Nosek, Jar. Vojtěch, /nahore/ Jiří Jandík

/ Ukázka ze soutěžní kronikářské práce z roku 1989 na téma " Stav tělovýchovy a sportu v obci před rokem 1945 a po roce 1945." /

Jaroslava Brixová

SPOLEČENSKÁ KRONIKA

NOVĚ NAROZENÍ

Petr Remsa Smidary 301	- 13.11.1992
Andrea Nosková Červeněves 77	- 17.11.1992
Roman Vojtaš Smidary 336	- 20.11.1992
Jana Šafková Smidary 239	- 2. 1.1993
Soňa Jančurová Loučná Hora 76	- 12.2. 1993
Tereza Poláková Smidary 336	- 15.2. 1993
Jan Šana Smidary 176	- 12.3.1993

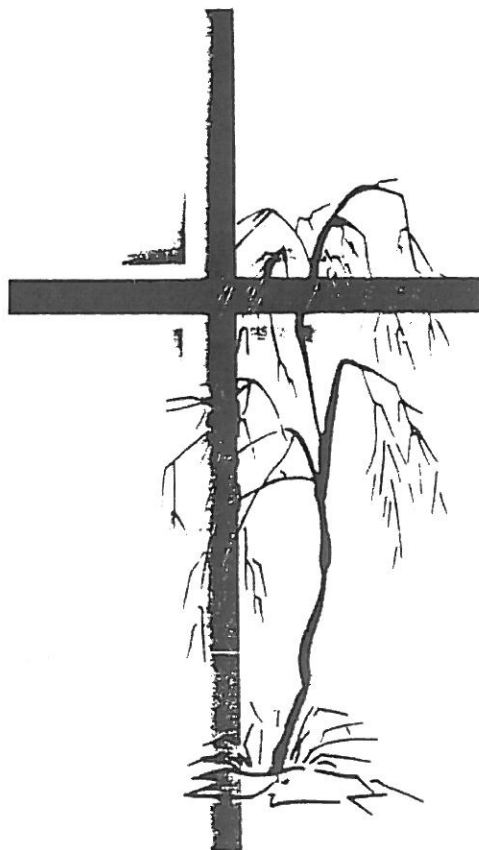
ÚMRTÍ

Kozáková Martina Chotělice 111	+ 5.11.1992
Kubánková Marie Smidary 125	+ 20.11.1992
Pozlérova Růžena Křičov 42	+ 5.12.1992
Vrkoslav Oldřich Červeněves 6	+ 17.12.1992
JUDr.Holman Emil	+ 19.12.1992
✓ Hillebrandová Šárka Smidary 210	+ 5.1. 1993
✓ Fučíková Věra Smidary 200	+ 13.1. 1993
✓ Jánská Věra	+ 25.1. 1993
✓ Blažková Dana Smidary 229	+ 28.1. 1993
✓ Bernart Petr Loučná Hora 24	+ 9.2. 1993
✓ Absolon Roman Smidary 208	+ 14.2. 1993
✓ Novotný Jaroslav Červeněves 52	+ 1.3. 1993

SŇATEK

Josef Barták + Lenka Závodníková

M. Zavadilová

Jak tak člověk jezdí po české zemi, setká se s různými lidmi. A projede i bezpočet obcí se zajímavými názvy: Kudlov, Konětopy, Holohlavý, Řitka, Pičín... Jak tyto názvy vznikly? Zvědavost mi nakonec nedala a požádal jsem zastupce obecních úřadů, aby roušku tohoto tajemství trochu poodhalili:

První odpověď byla velmi stručná. Vedoucí odboru školství a kultury Úřadu města Zlína Michal Preininger konstatoval, že přesný údaj o vzniku názvu obce Kudlov se nepodařilo zjistit. Další představitelé obcí již byli sdílnější. Vyjímáme z dopisu Miroslava Hlavy, starosty obce Holohlavý, okres Hradec Králové: „Původ názvu je podle odborníků jasný. Jedná se o jméno lidí s holými hlavami, plešatých. Možná to tak v období, kdy se tvořily názvy obcí, bylo. Dnes nejsou obyvatelé naší vsi plešatější než jinde. Možná, že se někteří občané za název obce stydí. Není však proč. Dějiny obce sahají daleko do předhusitského období, nejstarší písemná zpráva pochází z roku 1318.“

původu poosobního, tj. zakladatelem jejím nebyl dokonce nikdo, kdo by byl podle starší etymologie „topil koně“, jak dosud následkem romantického nazírání na celou věc bylo vykládáno (prý věšteckého koně pohanského), leč nějaký Koňata, či tak nějak podobně, jehož správné jméno se na neštěstí nikde písemně neuchovalo.“

Tolik z obecní kroniky. Je tu však ještě jedna verze, spíše báj či pověst, která se uchovála ústním podáním. Vypráví se, že kdysi v dávných dobách se zde utopila svatba i s koňmi a podle toho došlo k pojmenování naší obce. K tomu bych dodal, že to utopení možné bylo, neboť podél silnice od Lešetic část luk je bažinatá a z dětských dob pamatuji, že těmto místům se vyhýbali pasáci dobytka a pokud se tam zatoulala kráva, začala se propadat a musela být při vyprošťování podkládána, aby nezmizela v bahně.“

Pičín — z okresu Příbram. Pan Břetislav Gregorek, starosta, mi napsal: „Předpokládám, že by si každý představoval odvození názvu eroticko sexuálně, což není vůbec pravda. Již český král Přemysl Otakar II. se zmiňuje o Piečíně jako o znamenitém zboží (statku, majetku). Piečina byl totiž

NE TOUT STÍŽNOSTÍ SE BUDETE MUSET I KE STAROSTOV PRÁCHOUSAT F"

Kresby JOSEF DRÍŽHAL

VYSVĚTLENÍ BÝVAJÍ PROZAICKÁ

Kudlov, Konětopy, Holohlavý, Řitka, Pičín...

Konětopy — další obec, která mne zajímala. Nachází se v okrese Příbram, kousek od Milína. Pan starosta Jaroslav Enderle připomíná, že právě zde, v okolí legendární Slivice, padly poslední výstřely II. světové války v Evropě. A pokračuje: „Obecní kronika je vedena až od roku 1948. Cituji z ní: Jak tomu v oné době bylo přesně se vznikem Konětop, nedá se ovšem pro dlouhou časovou vzdálenost přesně určit. Rozhodně jest však konětopská osada rovněž

původní název naší obce. Dá se odvodit od polohy, na níž byla osada založena a od pěkné půdy. Později se uvádí název jako Pičina. Teprve po roce 1750 se mění původní označení na Pičín. Je pozoruhodné, že pro naše občany a občany blízkého okolí je tento název nejen přijatelným, ale i zcela samozřejmým.“

V závěru jsem byl vyzván, abych projevil zájem o problémy a starosti občanů Pičína. Slibuji — do Pičína se rozjeďu!

František Kopecký, starosta obce Řitka na okrese Praha-západ uvedl několik základních informací. „Původní určitá zpráva o naší obci je z roku 1383. Původně se nazývala Lhotka, ale časem přibýlo ji druhé jméno „Lhotka dicta Rzytka“, které převládalo. V minulém století, a to až do roku 1921 byla také označována jménem Řitká. V roce 1921 došel obecnímu úřadu dopis ministerstva vnitra s dotazem, zda nejsou námitky proti tomu, aby „název Vaší obce,

která byla pojmenována po Václavu Řitkovi ze Lhoty byl upraven v příštím úředním seznamu míst na Řitka (v Řitce). Občané a zastupitelstvo s tím zřejmě souhlasili.“

A opět následuje pozvání do obce. A já opět přijímám.

Co říci? Žádné senzace se nekonalý, názvy obcí vznikaly velmi prozaicky. Nikdo nikomu neholil hlavy, možná, že se pár koní utopil, Pičín je vlastně znamenité zboží a Řitka byl člověk, tedy fyzická osoba. Jen škoda, že jsem nedostal zprávu z Holostřev...

Připravil: PAVEL ŽEJDL

Z časopisu Státní správa a samospráva

Město (414 m, 30 000 obyv.) v údolí Úpy v Podkrkonošské pahorkatině (1. tajenka). Město má gotický půdorys se čtvercovým náměstím, lemovaným podloubím. Na (2. tajenka) je barokní kostelík z r. 1712.

Pomůcka: Rotava, Tula.

PRO CHVÍLE ODDECHU

	KLASIC- NOST	PRVNÍ TAJENKA		SPZ KOLINA	VSI	KOČKOVITA ŠELMA	SLOVENSKÁ OBEČ	ZÁVARY DO PO- LÉVKY	RUSKÁ ŘEKA		STARE RUSKE MĚSTO	PAPOUSEK	DRUHÁ TAJENKA	VE VELKÉM (Z FR.)
SPZ KLATOV			ŘADY VOZIDEL							HADANKY				
LAWREN- CIUM			MĚSÍC URANU VTIPNÝ KOUSEK							PLANETA SLOVAN				
ZAMEZI				KRÁTKÝ HREBK SPOJKA					ARGOT ŠPANELSKÝ SLECHTIC					
HLUBOKÉ PRŮRUVY						KOŽEŠINO VE ZVÍŘE DRUH PALMY						STRONCIUM PLOŠNÁ VYMĚRA		
ŘÍČNÍ KYTOVEC					STARE ZAJMENO DOMACÍ ŽEN. JMENO			SIBÍŘSKÁ ŘEKA ZN. LET. RAKOUSKA			SLOVENSKÁ SPOJKA JMENO FENKY			
KULOVITÝ BACIL				SOUHVĚZDÍ ŘECKY OSTROV						FRANC. MĚSTO CIZÍ ŽEN. JMENO				
AKADEMIE VĚD – ZKR.			VEŽENÍ PTAKŮ RUSKY LID. TANEC						SLOVENSKÁ ČÍSLOVKA SLOVNÍ POMOC					BŮŽEK LASKY
	SLOVENSKÝ „KRÚTA“	TIKA SLADKÁ SMETANA (NĚM.)						ČESKÁ OBEČ PROVINCIE JAR						
SKALNÍ SUT						ZOLÍV ROMAN NOČNÍ PTAK						MPZ MADA- GASKARU TURECKÁ TISK. AG.		
SLOVENSKÝ „OBEČ“					SET VLAKNO						OZÝENA ZNAČKA MYDLA			
SLOVENSKÝ „ŘEPA“					HUDEBNÍ ZNAČKA NIKL					SLOHOVINA KONEC MODLITBY				
LEDOVÁ HORA				LOUKA					POBÍDKA				AFRICKÝ STÁT	DRUH LODÍ
NORSKÉ MĚSTO				EVROPAN					ŘÍMSKÝCH 1001			EL. PODNI- KY – ZKR. ZNAČKA KYSELKY		
										ŽENSKÉ JMENO				
										OPAK NAD- HLAVNÍKU				
										ZNAČKA POČITACÍ USA	OBYVATEL AONIE PORTUG. „SVATÝ“			
										MPZ ISLANDU		ŘECKÉ PÍSMENO SPZ TRENČINA		
										RUČNÍ BARVENÍ LATEK				
										ANGLUCKÝ „PENIZE“				

Holičství a Kadeřnictví

Radka

vám nabízí své služby
na adrese:

SMIDARY, sokolská 274

po	8.00 - 14.30	pánské
út	8.00 - 13.00	dámské
st	8.00 - 17.00	pánské
čt	8.00 - 17.00	dámské
pá	8.00 - 17.00	dámské

Těšíme se na Vaši návštěvu!

PŮJČOVNÍ DOBA LIDOVÉ KNIHOVNY VE SMIDARECH :

ÚTERÝ 9,00 - 17,30

PÁTEK 9,00 - 16,00

Vydává Obecní úřad ve Smidarech. Ročník 1993. Vychází nepravidelně. Odpovědný redaktor : Eva Řeháčková
Povoleno OÚ v Hradci Králové.